

Examenul național de bacalaureat 2023
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaj slijedeći ulomak:

Salko je momak još djetinjeg lica, ali uzrasta tako jaka da bi se drugi momci čim god izgovarali kad bi došlo do toga da se s njim porvu. S obilnom i plavušastom kosom a bez brkova, sa sjajnim velikim očima i dugim trepavicama, pak oblim rukama prekrštenim na bijelim izbočenim prsima - onako ležeći nauznak - bijaše nalik na prkosnu djevojku što draži svoga jarana.

Drugovi mu bili isto tako lijepi i kršni momci kao i on sam, ali koju godinu stariji od njega. No sva su trojica dobri prijatelji, odrasli u istom selu i još su od djetinjstva zajedno potrkivali poljem, pa jedan drugome utjecali bez zavisti i bez svađe. Bilo je možda i djetinjskih šaka, ali radi koješta čega se više i ne spominju.

Podnevno je sunce pržilo i umaralo sve živo u tom polju, i livade, isparujući kroz pukotine, davile zagušljivim mirisom. No ti čili momci nijesu osjećali ni umora ni vrućine. Smiješili su se sretni i zadovoljni spominjući djevojke po svojim selima i pripovijedali što su sve čuli ili govorili na sijelima posljednjih dana.

Znali su da je Salko zaljubljen u Martu, najljepšu curu u Begluku, pa je ne spominjahu pred njim. No znali su i to da je njemu samo osamnaest godina, a ona je dvije godine starija, i nije moguće da mu bude žena. Pa još: Salkov otac bio hajduk i strašno je naprasit čovjek, a Martina je mati vještica, pa su se momci klonili i njezine kuće i njezinih pogleda.

Zato su i govorili o njihovoj ljubavi samo u šali. Ali se Salko i Marta nijesu ljubili baš za šalu. Salko jedanput samo što se nije utopio plivajući preko Cetine k Marti, a Marta se veselo nasmiješi svaki put kad ugleda Salka. Nego za to neki ne znali, a neki i ne vjerovali, pa se njih dvoje grlilo svaki dan sve jače, nesmetano od čijih pogleda niti od čijeg prisluškivanja. Grlili su se i toga ljeta u mnogim zaklonjenim hladovima kraj Cetine. Tu bi ga pričekala Marta iza kako se okupala, i Salko se čudio čime ona tako miriše. A ona je zdravljem i mladosti mirisala.

I ništa zla ne bijaše u toj ljubavi koju iskazivahu samo bezbrojnim cjelovima. Zato je Salko i počeo biti nemiran jer se bližalo vrijeme njihova sastanka, pa je rasla sve više u njemu želja za poljupcima Martinim. Tim više što je već deseti dan da je nije vidio, i što je slutio da mu se Marta uklanja navlaš, a nije znao zašto. Juriša i Gare ležali su pod vrbama u prijašnjem razgovoru i ne opazajući Salkova nemira. Ispod tih se vrba gdje su oni ležali, vidjelo sve polje samo gdjegdje zaklonjeno redovima stabalja i pramovima maglice. Ali se ništa drugo otale nije moglo vidjeti, pa se tim momcima ono polje činilo cio svijet u kom su oni gospodari i toga prostora i one tišine. Zato su, ne misleći baš pravo ni o čem, govorili koješta da prođe taj dugi ljetni dan. I takav je dan, da je najljepše bilo ležati baš tu kraj Paušina vrela pa čekati dok sunce izaspe svu svoju snagu u tu veliku zemlju. A večer će ionako zacijelo doći, i čobanice neće pobjeći prije nego što ono zađe. No još je daleko, vrlo daleko bilo do onoga doba kad zalazi sunce što je baš sada najžešće pripicalo u suhu i raspucanu zemlju. [...]

Dinko Šimunović – Alkar

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta osam fizičke osobine Salka.	8 bodova
2. Pronađite u tekstu kakvi su bili Salkovi prijatelji.	6 bodova
3. Izdvojite zašto Salkovi prijatelji su mislili da njihova ljubav je bila samo šala.	3 boda
4. Pronađite četiri aktivnosti koje su momci radili za vrijeme vrućine.	4 bodova
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje.	2 boda
6. Objasnite značenje frazema „mirisati zdravljem i mladosti“.	2 boda

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za biranje pravog prijatelja, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Dinka Šimunovića.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. držati se teme i iznositi dva argumenta koji bi potkrijepili vaše mišljenje o zadanoj problematici i zaključak koji iz toga proizlazi,	15 bodova
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija,	2 boda
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak,	1 bod
4. formalno uređivanje teksta.	2 boda

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Mnogi će se složiti s tim da pravu prijateljicu i prijatelja nije lako pronaći, ali, kad ih steknemo, prijatelji postaju neizostavan i nezamjenjiv dio naših života, oni su poput naše druga obitelj, one koju izabiremo sami. Naše će se potrebe s odrastanjem i novim životnim putevima mijenjati, ali istinski prijatelji i dalje će ispunjavati i obogaćivati naš život. S njima ćemo rasti, razvijati se i nadopunjavati se – u međusobnom odnosu. Prijateljstvo je uzajamnost, dijeljenje, nesebično davanje, i to ono bez mjerenja uložena i dobivena. Imati prave prijatelje velika je stvar. Imamo li samo jednoga pravog prijatelja – imamo neizmjereno bogatstvo jer je kvaliteta odnosa mnogo važnija od broja prijatelja.“

Izvor: <http://modralasta.hr/clanak/prijatelji-zauvijek>

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti važnost prijateljstva između ljudi. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

a. Vanjski oblik sastava	2 boda
b. Unutarnji oblik sastava: sadržaj – 2 boda; kompozicija – 2 boda; jezična sredstva – 4 bodova; stil sastava – 3 boda	11 bodova
c. Opći ton djela	2 boda

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti realistički roman U registraturi, Ante Kovačića. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na naučeno djelo. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

- kompozicija i kratak sadržaj romana,
- pronalženje triju osobina dominantnog književnog razdoblja u romanu,
- objašnjenje romantičarskog, naturalističkog i modernističkog utjecaja romana,
- Ivicina karakterizacija sa naglaskom na njegov odnos Laurom,
- Ivicina situacija sa naglaskom na ulogu muških likova koji su ga podigli u grad.

a. Sadržaj eseja	24 bodova
b. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod)	6 bodova